

ZYCIE NOWOGRÓDZKIE

DZIENNIK POSWIECONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Adres Redakcji i Administracji NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja, Nr. 1. — Telefon 79 i 100.

Prenumeratę przyjmują: w BARANOWICZACH „Ekonomia”. — w STOLPCACH: p. Engman od g. 14—15.
Mr. KONTA P. K. O. 81.287. Szeptyckiego 49. Wydział Powiatowy, pok. 10.

REDAKCJA CZYNNIA CODZIENNIE
i wydaniem śniad. od g. 11 rano do 2 w wiecz.
CENA PRENUMERATY: miesięcznie 300
i dostawczym do domu 300.

CENA OGŁOSZEŃ: przed tek. 100 gr. w tab.
licz. (przed drukówką) 40 gr. do tek. 100
gr. za 1000 znaków. Jednodniowe ogłosz.
wyraz 10 gr., powtór. 1 graca. Poza tym
po 5 gr. za wyraz.
Przytątno i tab. 50% drożej.

Dnia 18 stycznia 1930 r. w SALONACH KASYNA GARNIZONOWEGO (Mickiewicza 13) w Wilnie ODBĘDZIE SIĘ DOROCZNY BAL ROLNIKÓW

Pod protektorem Jego Magnificencji ks. prof. d-ra Czesława Falkowskiego rektora U. S. B. organizowany przez Koło Rolników, Studentów U. S. B.

Bilety zawczasu można nabywać u Pań Gospodyń, oraz w lokalu Koła (Zakretowa 1) codziennie od 6—7-ej począwszy od 11 stycznia. Zamiejscowi mogą zarezerwować bilety listownie.

Lista Pań Gospodyń ukaże się w gazetach wileńskich z dnia 12 stycznia.

DOKOŁA TRAKTATU Z NIEMCAMI

Prasa niemiecka rozmaitych odłamów i kierunków politycznych zajmuje się wciąż aktualnym zagadnieniem traktatu handlowego z Polską.

Poza pewnymi zasadniczymi nastawieniami politycznymi, publicyści niemieccy operują wciąż materiałem, dostarczonym im przez jedno i to samo źródło, którym jest niewątpliwie, biuro prasowe niemieckiego ministerstwa gospodarstwa narodowego pracujące w tym wypadku w ścisłym kontakcie z największymi organizacjami sfer ziemiańskich w Prusach.

Największą dyskusję wywołuje zagadnienie przywozu trzody chlewnej z Polski do Niemiec. Ostatnio np. pruska Rada Państwowa uchwała wniosek, aby wrócić się do pruskiego Ministerstwa z prośbą o bezwarunkowe nieudzielenie żadnych ulg dla przywozu trzody z Polski. Stanowisko to jest chyba dość wymownym dowodem o gromnej niechęci do nawiązania stosunków z Polską.

Zresztą świadczą o tem samem i inne fakty.

Dowóz świń, nawet w stanie wolnym z Litwy do Niemiec na wolne targi jest w zupełności dozwolony. Jeśli zaś chodzi o jakość litewskiego towaru, to wyścizy przeczyć to, co pisze niemiecka „Fleischerzeitung”, iż świńce nadsyłane z Litwy są „prostu zoologicznie okazami”, wykazując przytem ogromny procent porażonych wgrami i trychniną. Nawet sfery gospodarcze w Tyliży uskarżają się na konkurencję mięsa wieprzowego, dowożonego z Litwy, które w stanie mroźnym wobec słabego zapotrzebowania w Prusach Wschodnich jest kiero-

wane do niemieckich okęgów przemysłowych.

Pozatem dla powstrzymania spadku cen trzody, rząd niemiecki poczynił pewne ulgi i przesunięcie zapasów paszy z prowincji wschodnich do zachodnich. Tak np. za trzy kwintale zużytego żyta, pochodzącego ze wschodnich prowincji, hodowcy trzody będą mogli doprowadzić za clem ulgowem aż siedem kwintali jęczmienia zagranicznego.

Agrarjusze niemieccy, szczególnie pruscy, używają wszelkich środków, aby nie dopuścić do zawarcia traktatu handlowego z Polską i nie narazić swego stanu posiadania na konkurencję trzody polskiej, a jaknajdłużę wykorzystywać swoje monopolistyczne i stanowisko dyktatorów cen na towar wieprzowy we własnym kraju. Nie liczą się oni nawet z tem, że szerokie sfery społeczeństwa niemieckiego, konsumujące dziś sporo mięsa wieprzowego, są zmuszone przepłacać ceny, napychające kieszenie niemieckich producentów pruskich.

Rzecz oczywista, że część przywóz niemieckiej, zwłazcza reprezentującej interesy sfer mieszczańskich, nie godzi się z takim nastawieniem nieprzejmowanego stanowiska agrarjuszy i zbija poważnymi i rzeczowymi argumentami egoistyczne rozważania osszarników niemieckich. Tak np. „Allgemeine Fleischer Zeitung” podnosi imieniem wszystkich rzeźników, a zwłaszcza górnośląskich organizacji masarskich, protest przeciwko zamiarowi niemieckiego rządu, oddania fabrykom konserw mięsnych wyłącznego przywileju korzystania z polskiej trzody.

Pismo to twierdzi pozatem, że warunki, jakie rząd niemiecki postawił tym fabrykom konserw. reflektującym na towar polski, są tak ciężkie i ostre, że najprawdopodobniej żadna z fabryk nie zechce ich przyjąć. M. in. np. warunki te przepisują: posiadanie najnowocześniejszych urządzeń dla przeróbki mięsa polskiego w całości, zakaz dopuszczenia tego mięsa do obrotu w stanie surowym, oddalenie fabryki od ośrodka hodowli trzody, zakaz uboju świń niemieckich na czas korzystania z kontyngentu świń polskich, nie-

możność uczestniczenia w im- portach fabryk, istniejących w miastach o ludności poniżej 25 tysięcy mieszkańców i t. p. Wszak takie warunki są bezpodstawne, jak to uważają słusznie niemieckie sfery zainteresowane, zaznaczając dalej, że przewidziany kontyngent eksportowy, który może wynieść najwyżej jeden odstętek ogólnej podaży krajowej trzody na rynku niemieckim, nie powinien tak przeszczać agrarjuszy, których wpływ na rząd w tej sprawie jest aż nadto widoczny.

Polska stara się przeciwstawić

tym bezpodstawnym i tendencyjnym warunkiem i używa w tym kierunku wszelkich argumentów natury rzeczowej i gospodarczej. Jak dotąd jednak rzeczowa taktyka rządu polskiego stojąca daleko od jakichś momentów politycznych, nie natrafia u Niemców na należyte zrozumienie. Słusznie podnosi to nawet „Vossische Zeitung”, mówiąc że „z tendencyjnymi trudnieniami, stawianymi przez pruskie sfery ziemiańskie, trudno jest walczyć rządowi polskiemu”.

Bezrobocie na Łotwie

RYGA 4 XII. W polowie grudnia z rokiem ubiegłym pewna poprawa, gdyż w tym samym czasie w roku zeszłym zanotowano 12 tysięcy bezrobotnych, wzrost oznacza to w porównaniu z rokiem ubiegłym pewną poprawę, gdyż w tym samym czasie w roku zeszłym zanotowano 12 tysięcy bezrobotnych,

Dobre, smaczne i higieniczne jedzenie, jest podstawa zdrowia i pomyślności życiowej.

Chcecie jeść smacznie, zdrowo, zapawiać się szampańsko w elegancko urządzonej lokalu pełnym światła i życia idź do

KAWIARNI-PIWIARNI

która została otwarta w Nowogródku przy ulicy Zamkowej Nr. 10 Kuchnia znopiat zona bogato. Przyjdź, a napewno nie pożałujesz!

Wynalazek naukowy Prezydenta Mościckiego

KATOWICE 4 I. W ciągu bieżącego roku powstać ma na Śląsku wielka fabryka amoniaku syntetycznego, której koszty budowy wyniosą 15 mil. zł.

Amoniak wydobywany będzie z gazu surowego w postaci wodoru, a częściowo z azotu, wytwarzanego z powietrza, systemem elektrolitycznym, wynalezionym w swoim czasie przez obecnego Prezydenta Rzeczypospolitej prof. Mościckiego. Fabryka wytwarzać będzie wielką ilość amoniaku, co postawi polską produkcję amoniaku na pierwszym miejscu w Europie.

VIII TYDZIEŃ AKADEMIIKA W NOWOGRÓDKU

SALA TEATRU MIEJSKIEGO

Niedziela dn. 5 stycznia 1930 roku o godz. 13 (1-sza po poł.)

PORANEK AKADEMICKI

Koncert—śpiewy solowe i chóralne,—deklamacje,—Żywa gazetka, poda najświeższe nowogródzkie wiadomości,—obrazki sceniczne z życia Akademika—Gry komiczne, humor, śmiech.

Udział w poranku przyjmują Akademicy Uniwersytetów: Warszawskiego, Wileńskiego oraz innych wyższych uczelni. Słowo wstępne wygłosi delegat Środowiska Wileńskiego p. HOLAK.

Z OSTATNIEJ CHWILI

PRZEŚLADOWANIA BIAŁORUSINÓW W SOWIETACH

MINSK 41. Władze sowieckie od szeregu miesięcy prowadzą zaciekłą walkę z t. zw. ruchem narodowo-demokratycznym wśród przedstawicieli inteligencji białoruskiej w Z.S.S.R. Po jesiennej „czystce” na kierowniczych stanowiskach w Mińsku, której ofiarami padli znani działacze białoruscy, jak Ihałowicz, prezes Akademii, prof. Piczeta, Żyłnowicz i szeregi innych, przysłała obecnie fala „czystki” na literatów i publicystów. Na

pierwszy ogień poszedł dorobek literacki znanego pisarza i publicyście białoruskiego Józefa Puszczy. W jego utworach władze centralne dopatrują się mieszczańsko-narodowo-demokratycznych odchyleń, co wszystko razem jest uznane jako t. zw. „ukłon na prawo”. Przeciwniwo Puszczy prasa sowiecka prowadzi zaciekłą kampanię, którą należy rozumieć jako zapowiedź represyj.

ZGON KRÓLA REPORTERÓW PARYSKICH

PARYŻ 31. Zmarł tu w po- dziesiątym wieku francuski dzien- nikaż Jacques Dur, który uzna- ny był powszechnie za „króla reporterów”.

Z pod jego pióra wyszły książ- ki o handlu żywym towarem, o- demach obłąkanych, o katorżach. Był on pierwszym reporterem, który zwiędził Gyanę i opowie- dział prawdę o stosunkach panu- jących wśród zesłanych przestęp- ców.

Jacques Dur w testamencie prosił o zachowanie tajemnicy jego śmierci w ciągu dni 8. Ostatniej woli „króla reporterów” stało się zażość, i o śmierci jego, która nastąpiła w dniu 25 grudnia 1929 r., do- niósł dziennik dopiero w dniu dzisiejszym.

Katastrofa autobusowa

LOOSTAR 51. W okolicy miasta Loostar (stan Ohio) nastąpiło zderzenie autobusu z ekspresem, w rezultacie czego, autobus został zdrągotany, 7 dzieci zostało zabitych, 8 cięż-

ko rannych. Katastrofa została spowodowana gęstą mgłą, skut- kiem czego zmniejszyło się pole- widzenia tak szoferę autobusu, jak i maszynisty kolejowego.

KATASTROFA POD SŁONIMEM

SŁONIM (kor. wł.) Wczoraj- kieży szosa Zelwa — Białystok jechał bryczka do Słonimia właściciel majątku Dobromil Lucjan Kundzicz; na bryczkę najechało nagle w pełnym pedzie auto. Wskutek uderzenia się w przed-

nie siedzenie p. Kundzicz do- znał pęknięcia „jelita oraz zapale- nia jamy brzusznej. Stan choro- lego jest ciężki. Wstrząsający ten wypadek wywołał wielkie w Słonimie wrzenie.

Ilu jest Polaków na świecie?

Zamieszczając poniższy arty- kul musimy jednak zaznaczyć, że Redakcja „Zycia” stoi na raz powziętem stanowisku, że jednak Polaków mówiących językiem polskim jest na całym świecie plus minus 24 miliony. A co naj- więcej liczbą osiągnęli 25 milio- nów. Autor poniższego artykułu czyni nieścisłe zupełnie statysty- czne zestawienie, podając, że np. w Polsce jest 22.500.000 Polaków mówiących językiem polskim. Cyfra ta jest przesadzona i ilsko o 3.000.000. Poza to trzeba sobie uświadomić, że z pozostałej liczby Polaków, pozostających na obczyźnie duży stosunkowo pro- cent używa niestety rzadko je- zyka polskiego, stopniowo się wynaradawiając. Dotyczy to szczególnie Polaków w Stanach Zjednoczonych i Polaków w Rosji, których zresztą liczbę autor po- niższego artykułu również prze- sadził.

- 1) Polska 22.500.000
 - 2) Stany Zjedn. A.P. 3.500.000
 - 3) Rosja t.j. Z.S.S.R. 1.500.000
 - 4) Niemcy 1.000.000
 - 5) Francja 500.000
 - 6) Brazylja 200.000
 - 7) Litwa 200.000
 - 8) Czechosłowacja 120.000
 - 9) Łotwa 80.000
- Razem 29.600.000

Jeżeli do tego dodamy mniejsze skupienia w Europie: Rumunja, Estonja, Danja, Anglja i t. d., w Azji Charbin i t. d., Austria, Afryka, możemy po- wyżyć cyfrę z okrągłości do 30 milionów. Na tę cyfrę możemy się zgodzić, ale nigdy na mniej- sza.

W zmianie pod powyższym tytułem jaka uszła się w „Zyciu Nowogrodzieńskim” przed kilku dniami, nieścisłe podana została cyfra dotycząca ilości Polaków, mówiących swoim a- czystym językiem. Cyfra 24 mil- jony nie obejmuje nawet Polak- ów zamieszkałych w Europie; nie mówią o Ameryce Połnocnej i Południowej i mniejszych skupień polskich w pozostałych częściach świata.

Z cyfr 24 milionów wynika lo- by, że tylko polacy zamieszka- li da terenie własnego państwa, w mowie i piśmie posługują się swoim ojczystym językiem, a polacy na emigracji — nie.

Nie jest proście tajemnicą dla- nikiego, że polacy na obczyź- nie porozumiewają się między sobą swoim własnym polskim jezy- kiem, a tylko przy stykaniu się z przedstawicielami innej rasy i pochodzenia, a pracy zarobko- wej i przy załatwieniu intere- sów, silną rzeczą posługują się językiem danego środowiska.

Dla zorientowania się ile fak- tycznie żyje pod ślicznym pola- ków, a tem samem dla pokrze- pienia sił naszych, należy wy- liczyć kolonja wazycielki te pa- ństwa w których p. Ley mieszka- ją w bardziej zwartych skupie- niach, a mianowicie:

Tak samo że można 120 milionów mieszkańców Stanów Zjednoczonych Am. Płn. załyczyc do mówiących tylko po angli- sku, mając na uwadze tamtejszą muzykę narodowościową.

Wzorowe ogrody szkolne

Ośm gmin w powiecie skierniewickim postanowiło za-łożyć wzorowe ogrody szkolne przy szkołach powszechnych. Koszt założenia jednego ogrodu wynosi 4 tys. zł. W tym celu sejmik skierniewicki uchwalił zaciągnąć z Ministerstwa Rol- nictwa za pośrednictwem Pa- nstwowego Banku Rolnego po-

życzki dla tych gmin w kwocie 32.000 zł. z tym warunkiem, że ogrody te będą założone naj- później do wiosny r. b. według planu i pod kierunkiem T-wa Popierania Ogrodów szkolnych. Czyżby tak nasze gminy nie poszły za przykładem powiatu skierniewickiego.

Rozbudowa szkolnictwa powszechnego w Polsce

Liczba izb szkolnych, wybu- dowanych przez samorządy ziemskie w Polsce w okresie od 1918 do 1928 r. włącznie przed- stawia się następująco: w woj. warszawskim wybudowano 452 izby szkolne, w woj. łódzkiem 286, w woj. kieleckim 501, w woj. lubelskim 613, w woj. bi- łostockim 177, w woj. wileń- skim 81, w woj. nowogrodz- kim 90, w woj. południowym 116, w woj. wolińskim 227, w woj. poznańskim 33, w woj. pomor- skim 23, w woj. śląskim 62, w woj. łódzkim 446, w woj. łódzkim 615, w woj. stan- isławowskim 270 i w woj. tar- noobrzeskim 403.

Liczba, jeśli chodzi o Kresy Wschod- nie, gdzie procent analfabetów jest olbrzymi. Według sprawoz- dania Ministerstwa W. R. i O. P. za rok 1928 na terenie ca- warszawskim wybudowano 452 izby szkolne, w woj. łódzkiem 286, w woj. kieleckim 501, w woj. lubelskim 613, w woj. bi- łostockim 177, w woj. wileń- skim 81, w woj. nowogrodz- kim 90, w woj. południowym 116, w woj. wolińskim 227, w woj. poznańskim 33, w woj. pomor- skim 23, w woj. śląskim 62, w woj. łódzkim 446, w woj. łódzkim 615, w woj. stan- isławowskim 270 i w woj. tar- noobrzeskim 403.

RADJO-PROGRAM WARSZAWA fala 1411.

- Niedziela 5 stycznia**
- 10.15. Naboż. z Katedry Wil.
 - 11.58—12.05. Sygnal czasu.
 - 12.10. Poranek symf.
 - 14.00. Pogodanka dla gospożny wiejskich.
 - 14.20. Muzyka.
 - 14.30. Kwestia kontroli obór
 - 14.50. Muzyka.
 - 15.00. Co slychać o czym wiedzic trzeba.
 - 15.20. Muzyka.
 - 16.00. O wrazeniach z wycieczki do Rzymu.
 - 16.20. Muzyka z płyt gramof.
 - 16.40. O gigantycznych planach współczesnej techniki.
 - 16.55. Muzyka z płyt gramof.
 - 17.15. W rocznicę „Promienistych”.
 - 17.40. Koncert ork.
 - 19.0. Rozmaitości.
 - 19.25. Feljton p.t. „Rzeczywistość”.
 - 19.40. Odczytanie programu na dzień nast.
 - 19.55—20.00. Sygnal czasu.
 - 20.00. Kwadrans literacki.
 - 20.15. Koncert populary.
 - 21.45. Słuchowiska z Krakowa.
 - 22.15. Kom. meteor., pol., sport.
 - 22.25. Ostatnia fala.
 - 22.35. Kom. P.A.T.
 - 23.00—24.00. Muzyka tan.
- Poniedziałek 6 stycznia**
- 10.15. Uroczystość Trzech Króli.
 - 11.58—12.05. Sygnal czasu.
 - 12.10. Poranek muz.
 - 14.00. Uprawa gleb podmokłych.
 - 14.20. Muzyka
 - 14.30. Jak żyć krowy, żeby dawały dużo mleka.
 - 14.50. Muzyka.
 - 15.00. O zwalczaniu włośnicy i we- grzycy u trzody chlewnej.
 - 15.20. Audycja wojskowa.
 - 16.00. O wycieczce do Pompei.
 - 16.20. Muzyka z płyt gramof.
 - 16.40. W krainie mormonów.
 - 17.00. Konc. i pop.
 - 18.20. Słuchowisko dla dzieci.
 - 19.00. Rozmaitości.
 - 19.25. Skąd się bierze wegorz w na- szych wodach.
 - 19.40. Odczyt programu na dzień na- stępny.
 - 20.00. Feljton p. t. „Przygoda zmy- slona”.
 - 20.30. Koncert miedzynar.
 - 22.00. Rozmowa z Z. Nalkowską.
 - 22.15. Kom. mor., pol., sport.
 - 22.25. Ostatnia fala.
 - 22.35. Kom. P.A.T.
 - 23.00. Muzyka salonowa.
- Wtorek 7 stycznia**
- 11.58. Sygnal czasu.
 - 12.05. Muzyka z płyt gramof.
 - 13.10. Kom. meteor.
 - 15.00. Kom. gospodarczy.
 - 15.45. Chwilka lotnicza.
 - 16.15. Muzyka z płyt gramof.
 - 17.15. Droga do piękna
 - 17.45. Muzyka rosyjska.
 - 18.45. Rozmaitości.
 - 19.10. Giełda rolnicza.
 - 19.25. Transm. z Krakowa.
 - 19.50. Transm. z Opery Pozn.

KRONIKA SŁONIMSKA

Powstanie Koła Akademików Żydowskich w Słonimie

W dn. 30 ub. m. w żyd. gi- mnazjum kooedukacyjnym w Słonimie odbyło się zebranie organizacyjne akademików żyd- owskich pod przewodnictwem R. J. Leca. Na konferencji o- mówiono kwestję opracowania statutu Koła i postanowiono zwołać walne zebranie akade- mików-żydów na dzień 11 b. m. dla zatwierdzenia opracowanego statutu i wyboru zarządu.

mięscowem społeczeństwie nie wzbudził i prelegent wygłosił odczyt przy obecności zaledwie 60 osób.

Zebrańce cechu stolar- skiego

W dn. 18 ub. m. w lokalu przy ul. Aniszewskiej Nr. 6 w Słonimie odbyło się zebranie cechu stolarskiego pod pre- wodnictwem J. Koba Akarwin- bogena przy udziale 12 człon- ków. Zebranie miało na celu o- mówienie sprawy otwarcia w Słonimie kooperatywy mebli- starskiej, co jednak wobec różnorodności poglądów zebranych do skutku nie doszło.

Odczyt dr. Lipmana w Dereczynie

W dniu 28 ub. m. w Domu Ludowym w Dereczynie staro- niem miejscowej organizacji sjo- nistycznej został urządzony o- dczyt na temat „Palestyna, An- glij i Genewa” wygłosił dia- łacz sjonistyczny z Warszawy. Przyjazd Lipmana do Dereczyna żywymgo zainteresowania w

Do wynajęcia dwa pokoje suche, ciepłe i słoneczne z oddzielnem wejściem. Warunki do omówienia na miejscu. Nowogrodzki, Piłsudskiego 4.

REKLAMA Jest dzwignia handlu

Kino „NIRWANA” w Lidzie

Dzisiaj i dni następných

„Dzika Miłość”

W dramacie rozpalonych namiętności płomienna gwiazda Meksyku DOLORES DEL RIO.

Ogłoszenie niniejsze po przedstawieniu, w czasie daję prawo uzyskania 33 proc. zniżki na balkoncie.

W dniu 9 stycznia na scenie teatru naszego w Lidzie kinoteatr „Nirwana” wystąpił ledwy raz znanomici artysty pol- skiego filmu Marja Bałcerkiewicza oraz jej z Marr w ko- medii trzyaktowej J. Sarmentia p.t.

„NAJPIĘKNIJSZE OCZY W ŚWIECIE”

W wieczorze tym weźmą udział również doskonałi artyści i reżyserzy J. Krokowski i St. Dobrowski. Początek o godz. 8. wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w zukierni „Ameryka”.

Pneumatyki samochodowe, motocyklowe, rowerowe. AKCESORIA.

POLSKA SPÓŁKA AKCYJNA DUNLOP Rubber Company S.A.

WILNO, ul. Gdańska 6 Tel. 4-21 1696-4

GRZESZNICA z MONTMARNASSE

Dzisiaj i dni następných

PREMIER KINO KULTURALNO-OSWIATOWE

DZISJ DNI NASTĘPNYCH

Słodka ANNY ONDRA oraz najprzystojniejsz z amatorów filmowych ANDRÉ ROANNE w zaplanowanej komedii p.t.

GRZESZNICA z MONTMARNASSE

Początek weselej w dni powszednie o godz. 7 i 9 w sobotę i niedzielę 7 i 9 goj. Ceny miejsc Ło. 2 i m. 1.50 (z wyjątkiem miejsc 1.50 i 2.00) 20 gr.

Dzisiaj i dni następných